

Parròquia del Crist Rei
Aula d'Actualitat
El diaconat femení. Estat de la qüestió
12 de juny de 2021

“La diaconia és primer una actitud i un estil de vida, després un ministeri”

I - Unes apreciacions inicials

La primera cosa que hem de tenir clara i que sempre està en el rerefons de tot el que concerneix l'Església, **és la dimensió trinitària del diaconat**, la dimensió de servei, que és el que vol dir el concepte de diaconat. Dit molt breument:

El primer servei és el realitzat per **Déu Pare**, manifestat en la Creació, i en la crida a la humanitat a la comunió amb Ell, que es realitza en Jesucrist, **el Fill**, sacerdot únic i universal, el diaca que ha revelat el Pare; el servidor de tota la humanitat fins a lliurar totalment la seva vida, per salvar i donar sentit a la nostra.

I l'existència cristiana, que és la nostra, és una participació responsable i activa en la diaconia de Crist. Com que això ens seria impossible de realitzar per nosaltres mateixos, el Pare i el Fill ens fan el do de **l'Esperit Sant**, la Santa Ruah, sense el qual seria impossible entendre i viure el missatge del Fill. Per això ens hi encomanem perquè ens mostri i ens encoratgi en la missió rebuda en el baptisme de ser testimonis del seu amor en el món que ens toca viure.

Per altra banda, el papa Francesc ens ha situat en una **“Església en sortida”** que, aplicat al cas de la diaconia, podem dir que és una Església en sortida d'una excessiva masculinització, controladora i paternalista a la vegada, vers una Església entesa com a Poble de Déu tota ella al servei de l'extensió del Regne.

Sabem que hi va haver diaconesses els primers segles i que al segle X definitivament ja havien desaparegut. I prenc com punt de partida de la situació l'any 1965. Un procés llarg que gairebé sols puc citar.

II - Fets i documents

1965 – Vaticà II. Lumen Gentium n.29. Es parla del diaconat com ministeri permanent,

Només aplicat als barons. Un pas important.

1967 – Pau VI: obre el diaconat com ofici permanent, inclús pels homes casats.

1976 – Pau VI - Comissió Bíblica Pontifícia

Sobre l'ordenació de les dones: *“No sembla que el NT, per si sol, resolgui el problema de l'ordenació de les dones”*

1994 – En el Sínode de Bisbes, diversos cardenals demanen pregunten sobre el diaconat femení, inclús es demana resposta. Però sols s'hi va passar per sobre.

1994 – Joan Pau II

Amb la carta apostòlica **Ordinatio Sacerdotalis**, va voler posar punt final al debat sobre les dones-sacerdots.

“Declarem que l'Església no té la facultat de conferir l'ordenació Sacerdotal a les dones, i aquest dictamen ha de ser considerat definitiu per tots els fidels en l'Església”.

Per si hi hagués algun dubte, el 1995 s'especifica que “La prohibició de l'ordenació de les dones pertany al dipòsit de la fe”. De moment, i no fa ni un mes, se'ns han tornat a tancar les portes.

Nosaltres, avui i aquí, només parlem del **diaconat permanent** aplicat a les dones perquè, pel fet que l'Església negui l'orde sacerdotal a les dones, no exclou la possibilitat del diaconat, masculí i femení. En el futur, ja es veurà què pot passar.

2002 – La Comissió Teològica Internacional emet un document amb el títol

El diaconat, evolució i perspectives

52 pg. + 108 notes. De les més de 50 pàgines, 3,5 estan dedicades a la història del diaconat de les dones. I d'aquests 3,5 pg. hi ha 18 línies en les que es diu que més endavant es parlarà de qüestions que han quedat obertes.

El document va donar lloc a moltes crítiques, n'hi ha una de molt significativa, breu, però si s'analitza bé i s'entén, va molt lluny: *“L'ordenació de les dones corregiria una injustícia”* .

2006 – Benet XVI Parlant del sacerdocí als capellans de Roma diu en veu alta:

“... és just preguntar-se si també en el servei ministerial [...] és possible oferir més espai, més llocs de responsabilitat a les dones”

2009 – Benet XVI, també parlant del diaconat separat del presbiterat, diu que els diaques estan facultats per servir el poble de Deu en els ministeris de la **litúrgia**, de la **paraula** i de la **caritat**. Que són l'àmbit de les funcions expressat a llibre dels Fets (6,1-4) Reflectit en el cànon 1009, 3.

2016 – Constitució de la primera comissió d'estudi – Papa Francesc

El 12 de maig de 2016, en una reunió del papa amb la Unió de les Superiores Generals, i a partir d'una pregunta, es compromet i nomenarà una comissió d'experts per a estudiar el diaconat femení i la seva presència a l'Església primitiva.

En algun moment va dir: confiem en què aquesta apertura pugui conduir a altres ministeris femenins en l'Església. Com, de fet, ja s'han nomenat més ministeris (catequesi, p.e., que no suposa cap canvi estructural)

El dia 2 d'agost es va constituir la comissió, formada per 6 teòlogues i sis teòlegs presidits per Mns. Fco. Ladaria, secretari de la Congregació per la doctrina de la fe.

Després de més de dos anys de treball, van lliurar el document final amb les conclusions pertinents. Un document que no s'ha publicat i que no es publicarà mai, en paraules d'una de les teòlogues assistents.

El 10 de maig de 2019, al cap de 3 anys, també en una reunió amb les Superiores Generals, els va explicar el resultat de la comissió de treball, que va definir com "un pas endavant", encara que insuficient i va afegir:

"L'Església, es desenvolupa en el camí en fidelitat a la Revelació. [...] És cert que la Revelació es desenvolupa amb el temps.[...] La forma d'entendre la fe avui, després del Vaticà II, és diferent de la manera d'entendre la fe abans del Vaticà II, perquè hi ha un desenvolupament de consciència."[...] Necessitem discernir. No tot és blanc o negre, ni tan sols gris. Tot està en camí però estem caminant en el camí correcte, el camí de la Revelació. No podem caminar per un altre camí".

Esperem que no duri vint segles més. I que surtin a la llum els resultats de tres ordres d'investigació que són els que s'ha aprofundir:

- Sobre les cerimònies litúrgiques que els bisbes utilitzaven per a fer diaconesses
- Sobre les seves tasques i deures. D'aquesta hi ha moltes respostes.
- Aprofundir en la teologia del diaconat per a saber què és el que admetria o exclouria les dones de l'ordenació diaconal.

Tenim moltes respostes, però se'n demanen més. Cal estudiar o anar tan lluny com sigui possible per esbrinar fins on anava de lluny el Vaticà II (L.G. n.29)

2020- Finament, es constitueix una nova comissió, anunciada pel papa al final del

Sínode de l'Amazonia, "per a continuar estudiant" i "per veure com existia el diaconat permanent en l'Església primitiva", que està més que estudiat.

Aquesta vegada, la comissió està formada per 11 membres, 6 Barons i cinc dones, més un president i un secretari, aquest també de la Congregació per la doctrina de la Fe.

Les raons que va donar el papa, parlant amb les religioses van ser que era necessari seguir endavant per a comprendre bé quin era el paper de les dones en l'Església i "no equivocar-se al pensar que és només un treball funcional".

I aquí estem.

III - Estat de la qüestió de la resposta de les teòlogues feministes

Només cito dues teòlogues.

Phyllis Zagano: la nordamericana, que penso que recull força bé els resultats de milers de reunions.

“Dir que una dona no pot ser ordenada sacerdot i que no pot servir in persona Christi –com diaconessa en la persona de Crist Salvador- és situar-se en contra de l’encarnació. L’important no és que Crist es fes home sinó que es fes persona humana. Si diem que una dona no pot viure in persona Christi estem caient en una forma molt negativa de mirar el sexe femení”.

“Que les dones puguin ser i són imatge de Crist, el Senyor Ressuscitat, és un fet teològic i antropològic que ningú no pot negar. (Negar aquest fet, havia dit dos anys abans, és tan injustificat i tant discriminatori que inclús arriba a ser herètic) El fet que l’Església hagi declarat amb autoritat que no té facultat d’ordenar les dones com a sacerdots ajuda a la restauració de les dones al diaconat ordenat, un ministeri de serveis. (Del seu llibre *Sábado Santo*)

Només si hi ha temps. Dos anys abans havia escrit:

[L’ aclaparant quantitat de proves literàries, epigràfiques i històriques relatives a les dones diaconesses suggereix que existeixen més fets sobre elles, que encara no s’han descobert o bé que s’han perdut definitivament. Sabem, però, que van existir. Tenim proves definitives de que van ser ordenades per bisbes u que van servir a aquests bisbes en funcions ministerials. Avui dia, sembla que no hi ha res que exclouï les dones de l’ordenació diaconal”.

(*Iglesia Viva* n. 285 – 2021)]

- **Emma Martínez Ocaña:**

Dit d’una manera més poètica i com a expressió d’un somni. Molt llarg, del que jo en llegiré només un paràgraf en la llengua que ha estat escrit per ser-li totalment fidel:

“Sueño una Iglesia **toda ella ministerial**, en la que los ministerios no estén concentraos en manos de los sacerdotes, sino que cualquiera de ellos pueda ser ejercido, desde la llamada de Dios, el reconocimiento de la comunidad que elije y designa a las personas que están capacitadas para ello, sin ninguna discriminación sexual. Entonces podrá ser de verdad una Iglesia servicial, apasionada por todas las personas que sufren exclusión por razón de su clase, raza, sexo, orientación sexual... Una Iglesia cuidadora del cosmos y de toda la vida del planeta”

Roser Solé Besteiro

-
- L'actual condició de la dona en l'Església, no és un descuit, és un pecat.
 - L'Església necessita un Sínode de la dona, no sobre la dona o per la dona, en bé de tota l'Església.
 - Els homes i les dones són ontològicament iguals, en conseqüència, l'elesiologia hauria de reflectir millor una antropologia unitària.
 - Joan Pau II va dir que la igualtat de fet, "afirmada des de la primera pàgina de la Bíblia en la magnífica narració de la creació", s'ha de veure reflectida en una "cultura de la igualtat". El papa ha instat a una "cultura de la igualtat" que hauria d'abordar "situacions en les que les dones viuen, de fet, o inclús legalment, en una condició d'inferioritat". Són moltes les dones, sobretot a Occident, que han integrat aquesta recomanació a les seves reivindicacions a l'Església.
 - El dictamen que diu que les dones no poden ser ordenades sacerdots, no és aplicable a la qüestió de si les dones poden ser ordenades diaconesses (resposta d'una teòloga que no defensa l'ordenació sacerdotal de les dones)
 - L'ordenació de les dones al diaconat permanent requeriria la derogació d'alguns canons, almenys s'hauria de revisar el 1024

Posicions en contra

- Y sigue queriendo el papa abrir puertas que no deberían ser abiertas. Durante el Sínodo en la Amazonía se pronunciaron muchas herejías, ahora vemos las consecuencias.
- Diaconesses no, és la destrucció del sacerdoci.
- El Papa està fent l'impossible per convertir-nos al protestantisme.
- Tant de bo se n'adonin que hi ha coses que no es poden canviar en l'Església catòlica.
- D'unes dones: Ara diaconesses, després serà homes casats ordenats, i després dones sacerdots.....
- Si el diaconat és un servei, no entenem que les dones en tinguin tantes ganes, ¡estan embolicant les coses!

No he llegit cap crítica que es fonamenti en les Escriptures seriosament.